

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/νση : Χαρ. Τρικούπη 6-10

Ταχ. Κωδ. : 10679 Αθήνα

Πληροφορίες : Χ. Κυρλιγκίτση

Τηλέφωνο : 2131339776

e-mail : c.kyrligkitsi@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ: 1. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
2. Βουλευτή κ. Γεώργιο Λογιάδη
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την υπ' αριθμ. πρωτ. 1239/5.12.2022 ερώτηση

Σε απάντηση της υπ' αριθμ. πρωτ. 1239/5.12.2022 ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Λογιάδης σας ενημερώνουμε ότι :

Α. Σε σχέση με τα ζητήματα που τίθενται, καθώς εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους σας γνωρίζουμε τα κάτωθι :

Το Υπουργείο Οικονομικών λαμβάνει υπόψη του ότι οι οικονομικές δυνατότητες των πολιτών και των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε όλο το εύρος της οικονομίας, δεν είναι οι ίδιες και ότι η λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης και η παροχή οικονομικών διευκολύνσεων για την περαιτέρω στήριξη τους είναι καταλυτικής σημασίας για τη κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση των απρόσμενων εξελίξεων των τελευταίων ετών, ενώ αναδεικνύει την κρατική ευθύνη.

Το Υπουργείο Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες και πλήθος μέτρων ανακούφισης και διευκόλυνσης των δανειοληπτών, με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους. Το πρόβλημα της υπερχρέωσης καλούνται να αντιμετωπίσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της ιδιότητας αυτών ως πρωτοφειλετών, συνοφειλετών ή εγγυητών, τόσο στο πλαίσιο των έκτακτων προβλημάτων που ανέκυψαν τα τελευταία χρόνια, όπως αυτό της πανδημίας του κορωνοϊού, όσο και σε γενικότερη βάση, εξαιτίας της πολυετούς οικονομικής κρίσης.

Οι ρυθμίσεις που εισήχθησαν αφορούν στην ανακούφιση και διευκόλυνση των οφειλετών, συμπεριλαμβανομένων και των συνοφειλετών και εγγυητών, όχι μόνο αυτών που έχουν περιέλθει σε δυσχέρεια αποπληρωμής δανειακών τους υποχρεώσεων (έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων), καθώς και των εν γένει οφειλών τους προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της τιθέμενης ερώτησης και ως προς τους οφειλότες, οι οποίοι έλαβαν δάνεια σε ελβετικό φράγκο, σημειώνεται ότι με την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ στην εθνική νομοθεσία με τον Νόμο 4438/2016 (Α' 220), προστατεύονται οι νέες συμβάσεις που συνάπτονται σε ξένο νόμισμα, ανάμεσα στις οποίες και οι νέες συμβάσεις δανείων σε ελβετικό φράγκο. Συγκεκριμένα, με την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ δια του νόμου 4438/2016, προβλέφθηκε ρητά ότι οι χρηματοδοτικοί φορείς υποχρεούνται να ενεργούν υπό το πρίσμα των αρχών του «υπεύθυνου δανεισμού», δηλαδή με εντιμότητα, δικαιοσύνη, διαφάνεια και επαγγελματισμό, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των καταναλωτών, παρέχοντας σε αυτούς επαρκή πληροφόρηση για τις

ιδιαίτερες συνθήκες και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν από την υπογραφή της προτεινόμενης σύμβασης στεγαστικού δανείου σε ξένο νόμισμα, εφιστώντας τους ιδιαίτερα την προσοχή στον κίνδυνο ότι πιθανές διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας θα μπορούσαν να επηρεάσουν το ποσό που πρέπει να καταβάλει ο καταναλωτής (άρθρο 10§1ζ ν. 4438/2016). Ο δε δανειολήπτης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο, μεταξύ άλλων, δεν θα μπορεί να επιβαρυνθεί κατά νόμο όταν η διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας υπερβαίνει το 20% σε σχέση με αυτή που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης ή εναλλακτικά θα πρέπει να μπει σε ένα πρόγραμμα αντιστάθμισης κινδύνου (άρθρο 22 ν. 4438/2016).

Υπογραμμίζεται όμως, ότι οι ανωτέρω προβλέψεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο α. 23 της ανωτέρω Οδηγίας, το οποίο ορίζει ότι *τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν περαιτέρω ρυθμίσεις όσον αφορά τα δάνεια σε ξένο νόμισμα στο εξής, με την προϋπόθεση, όμως, ότι αυτές οι ρυθμίσεις δεν έχουν αναδρομική ισχύ*, δεν αφορούν ήδη συναφθείσες (προϋφιστάμενες) συμβάσεις. Συνεπώς, στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας και του ν. 4438/2016 δεν υπάγονται προγενέστερες (πριν την σχετική έναρξη ισχύος) συναφθείσες συμβάσεις σε ξένο νόμισμα και εν προκειμένω παλαιές συμβάσεις σε ελβετικό φράγκο.

Σε ό, τι αφορά τις ήδη υφιστάμενες/συναφθείσες δανειακές συμβάσεις σε ελβετικό φράγκο, οι αρμόδιοι κυβερνητικοί φορείς παρακολουθώντας επισταμένως το ζήτημα, επισκοπώντας συστηματικά τη νομολογία των ελληνικών και διεθνών δικαστηρίων και αναζητώντας την καλύτερη δυνατή λύση για την προστασία των δανειοληπτών, δίνουν τη δυνατότητα μέσω του θεσμικού πλαισίου σε όλους τους δανειολήπτες να προβούν σε συμφωνίες αναδιάρθρωσης των χρεών τους, οι οποίες θα μπορούν να εμπεριέχουν σημαντικές λύσεις διευθέτησης του χρέους τους. Με άλλα λόγια, με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, δίνεται δυνατότητα αντιμετώπισης του προβλήματος των δανειοληπτών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έχουν δάνεια σε ελβετικό φράγκο, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική ικανότητα αποπληρωμής τους και τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης των ιδίων και των οικογενειών τους.

Ειδικώς και προκειμένου να αντιμετωπισθεί το μείζονος σημασίας ζήτημα της αστικής και εμπορικής αφερεγγυότητας, το οποίο καλούνται να αντιμετωπίσουν και να διαχειριστούν όλοι οι Έλληνες πολίτες τα τελευταία χρόνια, η Πολιτεία ανέλαβε και συνεχίζει να αναλαμβάνει σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες θεσπίζοντας αφενός μόνιμα εργαλεία διευθέτησης του ιδιωτικού χρέους εναρμονισμένα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία (πρβλ.Ν. 4738/2020 «*Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Ρύθμισης Χρεών, Πτώχευσης και Απαλλαγής Φυσικών και Νομικών Προσώπων από τα Χρέη – 2η Ευκαιρία, Κώδικας Δεοντολογίας Ν. 4224/2013*» αφετέρου Προγράμματα ενίσχυσης και υποστήριξης πληττόμενων πολιτών ή πολιτών, οι οποίοι έχουν περιέλθει σε συνθήκες ευαλωτότητας (λ.χ. Νόμος 4916/2022 άρθρα 13 επ. «*Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Κρατικής Στήριξης Πρώτης Κατοικίας Ευάλωτων Νοικοκυριών*»). Παρακάτω παρατίθεται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο μπορούν να αξιοποιήσουν οι πολίτες που βαρύνονται με οφειλές και τελούν σε κάποιο βαθμό αφερεγγυότητας/αδυναμίας αποπληρωμής, προκειμένου - ανάλογα με την περίπτωση- να διευθετήσουν τις οφειλές τους και να αποφύγουν πράξεις εκτέλεσης (κατάσχεση, πλειστηριασμό):

Ι. ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Με τα α. 13 επ. του ν. 4916/2022 (Α' 65) εισήχθη Πρόγραμμα Συνεισφοράς του Δημοσίου με ωφελούμενους ευάλωτους οφειλέτες και για το χρονικό διάστημα μέχρι τη μεταβίβαση της κατοικίας τους στο Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης του ν. 4738/2020 (βλ. κατωτέρω υπό ΙΙ). Το ως άνω Πρόγραμμα έχει ήδη εκκινήσει μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας, που έχει αναπτυχθεί από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, όπως διαπιστώθηκε με την υπ' αριθμ. 129295 ΕΞ 2022 Απόφαση της Ειδικής Γραμματέα Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΦΕΚ Β' 4865/15-09-2022).

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Πρόγραμμα αυτό, το Δημόσιο συνεισφέρει στις δόσεις που είναι αναγκαίες για την αναστολή της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης που έχει εκκινήσει κατά της κύριας κατοικίας του οφειλέτη ή της διαδικασίας εκποίησης της κατοικίας αυτής στο πλαίσιο της πτώχευσης, και έχει τα κάτωθι βασικά χαρακτηριστικά:

Τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος είναι:

- Κρατική επιδότηση της δόσης του στεγαστικού δανείου των ευάλωτων οφειλετών
- Κρατική επιδότηση από 70 έως 210 ευρώ μηνιαίως
- Κρατική επιδότηση μηνιαίας δόσης δανείων για 15 μήνες
- Αναστολή μέτρων των πιστωτών (π.χ. κατασχέσεις, πλειστηριασμοί και εξώσεις)

Προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα και την παροχή Κρατικής επιδότησης είναι η πλήρωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας - εισοδηματικά, περιουσιακά και λοιπά κριτήρια - που θεσπίστηκαν και ισχύουν στο προνοιακό πρόγραμμα «Επίδομα Στέγασης» (ΚΥΑ 71670, ΦΕΚ 4500/Β/29-09-2021), σύμφωνα με τα οποία:

α) το συνολικό εισόδημα δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 7.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενο κατά 3.500 ευρώ για κάθε μέλος του νοικοκυριού και έως του ποσού των 21.000 ευρώ ετησίως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού.

β) η συνολική φορολογητέα αξία της ακίνητης περιουσίας δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 120.000 για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως του ποσού των 180.000 ευρώ.

Επιπλέον, εφαρμόζεται το περιουσιακό όριο αναφορικά με καταθέσεις, ομόλογα, μετοχές κ.λπ. το οποίο ισχύει για το «Επίδομα Στέγασης».

Τα εν λόγω κριτήρια ελέγχονται και διασταυρώνονται κατά την έκδοση βεβαίωσης ευάλωτου, η οποία είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα και εκδίδεται από ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους.

Τα ευάλωτα νοικοκυριά μπορούν να υποβάλουν αίτηση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους για να λάβουν την κρατική επιδότηση από 70 έως 210 ευρώ.

Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων στο ενδιάμεσο πρόγραμμα:

- Όταν η επιβολή της κατάσχεσης ή η κήρυξη της πτώχευσης έχει λάβει χώρα σε προγενέστερο διάστημα από την έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας, είναι εντός 60 ημερολογιακών ημερών από τις 15.9.2022.
- Όταν η επιβολή της κατάσχεσης ή η κήρυξη της πτώχευσης λάβει χώρα σε μεταγενέστερο χρόνο από την έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας, είναι εντός 60 ημερολογιακών ημερών από την ημέρα αυτή.

Η υποβολή όλων αιτήσεων ολοκληρώνεται με το πέρας των 15 μηνών, δηλαδή μέχρι τις 15.12.2023 ή μέχρι τη λειτουργία του Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων, όποιο γεγονός συμβεί πρώτο.

Με τη λήξη του προγράμματος αυτού, οι ευάλωτοι οφειλέτες οι οποίοι θα αδυνατούν να εξυπηρετήσουν μια μακροχρόνια και βιώσιμη ρύθμιση, θα πρέπει να απευθυνθούν στον ειδικό Φορέα του Νόμου 4738/2020 για τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2ης ευκαιρίας.

II. ΝΕΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΧΡΕΩΝ, ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΕΗ – 2^η ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Η αντιμετώπιση της υπερχρέωσης αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους του Υπουργείου Οικονομικών. Για το σκοπό αυτό ψηφίστηκε ο Νόμος 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020) σχετικά με τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2^{ης} ευκαιρίας, ο οποίος αποτελεί ενσωμάτωση Ευρωπαϊκής οδηγίας, και προβλέπει μόνιμα εργαλεία ρύθμισης οφειλών των επιχειρήσεων και των φυσικών προσώπων εφόσον επέλθει συμφωνία μεταξύ των μερών. Τα εργαλεία δημιουργήθηκαν σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανόνες που θέτουν το πλαίσιο που μπορεί να κινηθεί μια εθνική νομοθεσία για την προληπτική αναδιάρθρωση. Συγκεκριμένα, όπως είναι γνωστό, ο νόμος 4738/2020 ενσωμάτωσε -ως όφειλε- την ευρωπαϊκή οδηγία **1023/2019**, η οποία θέτει τους κανόνες που μπορούν να κινηθούν οι νομοθεσίες των κρατών-μελών που θεσπίζουν καθεστώτα αναδιάρθρωσης οφειλών. Επομένως, κατά την θέσπιση του εξωδικαστικού μηχανισμού ως πλαισίου προληπτικής αναδιάρθρωσης, η Ελλάδα, ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως εκ τούτου δεσμευόμενη από τις υποχρεώσεις που θέτουν οι ευρωπαϊκές οδηγίες, ήταν υποχρεωμένη να ακολουθήσει τις δεσμεύσεις που τίθενται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο νόμος 4738/2020, κινούμενος μέσα στα πλαίσια ενσωμάτωσης της ευρωπαϊκής οδηγίας:

- αποτελεί μόνιμο πλαίσιο και εργαλείο αντιμετώπισης του χρέους νοικοκυριών και επιχειρήσεων (δηλ. δεν έχει έκτακτο / προσωρινό χαρακτήρα και δεν έχει ημερομηνία λήξης).
- αντικαθιστά όλα τα υφιστάμενα επιμέρους έκτακτα / προσωρινά εργαλεία ρύθμισης οφειλών που υπήρχαν μέχρι σήμερα (υπερχρεωμένα νοικοκυριά, προστασία πρώτης κατοικίας, εξωδικαστικός μηχανισμός, πτωχευτικός κώδικας κλπ).
- διέπει συνολικά τη διευθέτηση του ιδιωτικού χρέους προς δημόσιο (ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ κλπ), τράπεζες, διαχειριστές δανείων (funds, servicers) και λοιπούς ιδιώτες (π.χ. προμηθευτές, εργαζόμενους).

Ειδικά, όσον αφορά τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, οι οφειλέτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) μπορούν με μια ενιαία αίτηση να ρυθμίσουν συνολικά, χωρίς προσφυγή στο δικαστήριο, τις οφειλές τους:

- προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ / ΔΟΥ) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ) σε έως 240 δόσεις
- προς τράπεζες και διαχειριστές δανείων σε έως 420 δόσεις.

Βασικό κομμάτι της ρύθμισης οφειλών αποτελεί και η μερική διαγραφή χρέους, αφού ο οφειλέτης που εντάσσεται στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών δύναται να λάβει διαγραφή χρέους:

→ προς το Δημόσιο έως 75% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 95% επί των προσαυξήσεων.

→ προς τις τράπεζες και διαχειριστές δανείων έως 80% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 100% επί των τόκων.

Ωστόσο, θα πρέπει να πληρούνται όλοι οι κανόνες και προϋποθέσεις, όπως καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, οι σημαντικότεροι εκ των οποίων είναι:

→ να έχει πραγματική οικονομική αδυναμία, τόσο ο οφειλέτης όσο και οι συνοφειλέτες και εγγυητές του

→ η εμπορική αξία της περιουσίας του οφειλέτη, των συνοφειλετών και των εγγυητών του να είναι μικρότερη του ύψους της οφειλής.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του νέου εξωδικαστικού μηχανισμού παράγει μια αυτόματη ρύθμιση οφειλών, βάσει της αξίας της περιουσίας και του διαθέσιμου εισοδήματος, μετά την κάλυψη των εύλογων και ανελαστικών δαπανών, του οφειλέτη, των συνοφειλετών και εγγυητών του. Εφόσον ο οφειλέτης επιθυμεί, δύναται να προβεί και σε μια διαπραγμάτευση με τους ιδιώτες πιστωτές, αξιοποιώντας τις υπηρεσίες ενός πιστοποιημένου διαμεσολαβητή, με σκοπό τη δημιουργία μιας προσωποποιημένης πρότασης ρύθμισης οφειλών.

Επισημαίνεται ότι έχει ληφθεί ειδική νομική πρόνοια, ώστε μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού, να παρέχεται και η δυνατότητα ρύθμισης δανείων για τα οποία έχει παρασχεθεί η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Μέσω της ρύθμισης των ανωτέρω οφειλών με ευνοϊκό και μακροπρόθεσμο τρόπο επιτυγχάνεται και η αναστολή των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως διαταγές πληρωμής, κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών, καθώς και δεσμεύσεις και πλειστηριασμοί στην κινητή και ακίνητη περιουσία του οφειλέτη.

Επιπροσθέτως, χορηγείται για 5 έτη Κρατική επιδότηση της δόσης των δανείων με υποθήκη / προσημείωση στην 1^η κατοικία των ευάλωτων νοικοκυριών, ύψους έως 210 ευρώ μηνιαίως (ανάλογα με τη σύνθεση / μέλη του νοικοκυριού).

Παράλληλα, στο νέο μηχανισμό, έχουν ενσωματωθεί ειδικές δικλείδες ασφαλείας, ώστε να μην υπάρξει κατάχρηση ευνοϊκών ρυθμίσεων από στρατηγικούς κακοπληρωτές.

Με τις ανωτέρω ευνοϊκές ρυθμίσεις οφειλών στηρίζονται αποτελεσματικά τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, ώστε να προστατεύσουν την περιουσία τους, τόσο την 1^η κατοικία όσο και την επαγγελματική στέγη ή άλλο επαγγελματικό τους ακίνητο (π.χ. αγροτική γη) που αντίστοιχα αξιοποιούν.

Εάν κάποιος οφειλέτης αδυνατεί να εξυπηρετήσει μια μακροπρόθεσμη ρύθμιση οφειλών, τότε έχει τη δυνατότητα να προβεί σε πλήρη διαγραφή όλων των οφειλών, μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών, με σκοπό να λάβουν τη 2^η ευκαιρία. Σε αυτή την περίπτωση ρευστοποιείται η περιουσία του οφειλέτη, πλην της 1ης κατοικίας των ευάλωτων νοικοκυριών, η οποία αποκτάται από τον Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων. Ο ως άνω Φορέας αποτελεί ζωτικό κομμάτι της λειτουργίας του πτωχευτικού νόμου, αποτελώντας το «καταφύγιο» για τους αδύναμους οφειλέτες που οδηγούνται σε πτώχευση, διατηρώντας, ωστόσο, την κατοικία τους. Σύμφωνα με τα κριτήρια του νέου πτωχευτικού νόμου, ο Φορέας θα αποκτά την πρώτη κατοικία του ευάλωτου οφειλέτη, μετά από αντίστοιχο αίτημα μεταβίβασης από αυτόν, εφόσον είτε έχει κηρυχθεί σε πτώχευση είτε επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση κατά της πρώτης κατοικίας του, προκειμένου να την επαναμισθώσει σε αυτόν, έτσι ώστε να αποφεύγεται η έξωσή του. Η περίοδος της επαναμίσθωσης θα φτάνει τα 12 χρόνια και στη λήξη της ή και νωρίτερα ο οφειλέτης θα μπορεί να επαναγοράσει το ακίνητο.

Το Κράτος, ως επισημάνθηκε ανωτέρω, παρέχει μηνιαίο επίδομα στέγασης στα ευάλωτα νοικοκυριά, με σκοπό να στηρίξει την κάλυψη των υποχρεώσεων στέγασης και να αποφευχθούν οι εξώσεις.

Ήδη, συγκριτικά με τα αποτελέσματα των προηγούμενων προσπαθειών, δηλ. του εξωδικαστικού μηχανισμού που θεσμοθέτησε ο προηγούμενη Κυβέρνηση με το ν. 4469/2017, ο νέος εξωδικαστικός έχει ήδη φέρει καλύτερα αποτελέσματα.

Παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον από τους πολίτες να ρυθμίσουν τις οφειλές τους μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού, σε σύγκριση με όλα τα προηγούμενα κρατικά εργαλεία ρύθμισης οφειλών. Μέχρι στιγμής, πάνω από 63.000 οφειλέτες έχουν εισέλθει στην πλατφόρμα και από αυτούς, 44.200 οφειλέτες, δηλαδή πάνω από τους μισούς που έχουν εισέλθει στην πλατφόρμα, έχουν προσκομίσει τα οικονομικά τους στοιχεία, από τα οποία και προκύπτουν συνολικές οφειλές ύψους 24,7 δισ. Ευρώ. Ήδη, 10,700 οφειλέτες, με συνολικές οφειλές 5,7 δισ. ευρώ, έχουν υποβάλει οριστικά την αίτησή τους για ρύθμιση οφειλών, δηλ. το ποσό αυτό είναι αυξημένο κατά 2 δισ. ευρώ τους τελευταίους 3 μήνες.

Επιπλέον, το ποσοστό των ρυθμίσεων οφειλών μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού έχει αυξηθεί σημαντικά, καθώς μέχρι στιγμής, έχουν υλοποιηθεί 2201 ρυθμίσεις οφειλών, συνολικού ύψους 406 εκατ. Ευρώ και εξ αυτών, περίπου το 70% πραγματοποιήθηκε κατά το τελευταίο τρίμηνο, με πολύ ευνοϊκούς όρους για τους οφειλέτες.

Αποδεικνύεται, συνεπώς, ότι εντατικοποιήθηκαν οι προσπάθειες κατά τα τελευταία διάστημα, από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς:

- 1057 ρυθμίσεις, συνολικού ύψους 262 εκατ. ευρώ, έχουν διενεργηθεί από τράπεζες και εταιρίες διαχείρισης.
- 1164 ρυθμίσεις, συνολικού ύψους 144 εκατ. ευρώ, έχουν διενεργηθεί από το Δημόσιο. Στις ανωτέρω ρυθμίσεις, έχει πραγματοποιηθεί διαγραφή οφειλής ποσοστού μέχρι και 50% σε ορισμένες περιπτώσεις, ενώ η διάρκεια αυτών ανέρχεται μέχρι και τα 35 έτη.

Επίσης, αναμένεται, από τους χρηματοδοτικούς φορείς, να ολοκληρώσουν άμεσα 1.179 αιτήσεις ρύθμισης οφειλών, συνολικού ύψους 870 εκ. ευρώ.

Τέλος, να επισημανθεί ότι κατόπιν συντονισμένων προσπαθειών του Υπ. Οικονομικών, παρατηρείται σημαντική αύξηση στα ποσοστά έγκρισης των προτεινόμενων ρυθμίσεων οφειλών από την πλευρά των χρηματοδοτικών φορέων.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι ο μέσος όρος έγκρισης για τους μήνες Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο κυμαινόταν κάτω από το 20%, ενώ για το τελευταίο τετράμηνο ο μ.ό. διαμορφώθηκε σε πάνω από 65% . Ο

εξωδικαστικός μηχανισμός έχει τη δυναμική να εξελιχθεί σε ένα εργαλείο, ικανό να συμβάλλει σημαντικά στην αντιμετώπιση του ιδιωτικού χρέους.

III. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Οι οφειλέτες, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, δύνανται να προβαίνουν σε ρύθμιση των οφειλών τους, αξιοποιώντας τις διατάξεις του Νόμου 4224/2013 για τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών και Διαχειριστών Δανείων, όπως έχει αναθεωρηθεί και ισχύει, δυνάμει της Απόφασης 392/1/31.5.2021 της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ 2411/Β/2021). Περιλαμβάνει δανειολήπτες όλων των ειδών, όπως μισθωτοί, συνταξιούχοι, εργαζόμενοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενοι, μικρές επιχειρήσεις (π.χ. μικρέμποροι), εταίροι κλπ, με έσοδα/εισοδήματα/κύκλο εργασιών έως 1 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση.

Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα μιας εξωδικαστικής διαδικασίας ρύθμισης οφειλών των δανειοληπτών απευθείας/διμερώς με την τράπεζα ή διαχειριστή δανείων. Η ρύθμιση αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με την αξία των περιουσιακών στοιχείων και την ικανότητα αποπληρωμής (δηλαδή τα εισοδήματα / έσοδα και τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης) του οφειλέτη και των συνοφειλετών και εγγυητών του.

Εφόσον οι οφειλέτες τηρούν το συμφωνημένο πλάνο ρύθμισης οφειλών, μπορούν να αποφύγουν μέτρα των πιστωτών εναντίον της περιουσίας τους και συνεπώς να προστατεύσουν την πρώτη κατοικία και την επαγγελματική τους στέγη ή άλλα επαγγελματικά τους ακίνητα, τα οποία αξιοποιούν.

IV. ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ

Από το ως άνω θεσμικό και νομικό πλαίσιο προκύπτει ευχερώς ότι υπάρχει στην υπηρεσία κάθε πολίτη με οικονομική αδυναμία, είτε οφειλέτη ή εγγυητή, ένα πλέγμα ρύθμισης οφειλών και προστασίας της κύριας κατοικίας, καθώς και της λοιπής παραγωγικής περιουσίας του. Εφόσον οι πολίτες και οι επιχειρήσεις υπαχθούν στα ανωτέρω εργαλεία διαχείρισης των οφειλών τους αποτρέπονται συναφώς και οι επαπειλούμενοι πλειστηριασμοί. Επιπρόσθετα, το ως άνω τιθέμενο θεσμικό και νομικό πλαίσιο προσαρμόζεται διαρκώς στις ανάγκες και στις απρόοπτες μεταβολές συνθηκών. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο (Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την αφερεγγυότητα και Κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών) η ρύθμιση οφειλών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες παραμέτρους του οφειλέτη, όπως η ικανότητα αποπληρωμής του (δηλ. τα εισοδήματα και οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης) και η πραγματική / εμπορική αξία της περιουσίας του. Επιπρόσθετα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι παράμετροι οικονομικού χαρακτήρα και για τους συνοφειλέτες και εγγυητές του οφειλέτη. Πρέπει να σημειωθεί ότι βασική παράμετρο για τη διενέργεια ρύθμισης οφειλής αποτελεί η πραγματική οικονομική αδυναμία του οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του), που πρέπει να αποδεικνύεται με συγκεκριμένα τεκμήρια. Βάσει των ανωτέρω, γίνεται κατανοητό ότι καθίσταται ανέφικτη η θέσπιση μιας «οριζόντιας» ρύθμισης οφειλών σε μια ομάδα οφειλετών βάσει άλλων χαρακτηριστικών (π.χ. ίδια γεωγραφική περιοχή ή που συνέβησαν τα ίδια συμβάντα ή που εκπονούν το ίδιο επάγγελμα ή που έχουν την ίδια ιδιότητα), τα οποία δεν λαμβάνουν υπόψη ταυτόχρονα την πραγματική οικονομική κατάσταση του κάθε οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του). Για το σκοπό αυτό, όλοι οι εμπλεκόμενοι οφειλέτες (δηλ. πρωτοφειλέτες, συνοφειλέτες και εγγυητές), εφόσον έχουν οικονομική αδυναμία, θα πρέπει να προβούν ξεχωριστά ο καθένας τους στη διενέργεια της διαδικασίας ρύθμισης οφειλών, μέσω της οποίας θα πρέπει να αποδείξουν την οικονομική αδυναμία τους και να λάβουν την κατάλληλη ρύθμιση οφειλής που αντιστοιχεί στο επίπεδο αδυναμίας τους.

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους με αίσθημα ευθύνης, ορθολογισμού και αλληλεγγύης μετέχει των κρίσιμων εξελίξεων και συμβάλλει με συνέπεια στο έργο του Υπουργείου Οικονομικών, αξιοποιώντας ιδίως την εμπειρία της στη λειτουργία των νομοθετικών εργαλείων ρύθμισης οφειλών, καταθέτοντας τη γνώση της για θεσμική ευελιξία και αντικειμενική αναγνώριση της οικονομικής αδυναμίας των πολιτών στο πλαίσιο των ρυθμίσεων οφειλών,

λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Β. Με το ν.4438/2016 (Α' 220) «Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, και άλλες διατάξεις» θεσπίστηκαν διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν μεταξύ άλλων τις συμβάσεις πίστωσης σε ξένο νόμισμα και ισχύουν από την εφαρμογή του νόμου καθώς στην παράγραφο 5 του άρθρου 23 της Οδηγίας 2014/17/ΕΕ ορίζεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν περαιτέρω ρυθμίσεις όσον αφορά τα δάνεια σε ξένο νόμισμα, με την προϋπόθεση ότι αυτές οι ρυθμίσεις δεν έχουν αναδρομική ισχύ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του εν λόγω νόμου, ισχύει ότι

«1. Σε περίπτωση συμβάσεων πίστωσης σε ξένο νόμισμα, ο πιστωτικός φορέας: α) είτε συμπεριλαμβάνει στη σύμβαση πίστωσης όρο, σύμφωνα με τον οποίο, ο καταναλωτής δικαιούται να μετατρέψει, κατόπιν σχετικού αιτήματος του, τη σύμβαση πίστωσης σε εναλλακτικό νόμισμα τουλάχιστον όταν η διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας υπερβαίνει το 20 % σε σχέση με αυτή που ίσχυε κατά το χρόνο της σύναψης της σύμβασης, β) είτε διασφαλίζει ότι η σύμβαση πίστωσης συνοδεύεται καθ' όλη τη διάρκεια αυτής με χρηματοπιστωτικό μέσο αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου.... 3. Κατά την εφαρμογή της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, η μετατροπή διενεργείται με βάση την ισχύουσα κατά το χρόνο μετατροπής συναλλαγματική ισοτιμία, όπως αυτή προκύπτει από τις επίσημες δημοσιεύσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή της Τράπεζας της Ελλάδος, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση πίστωσης.»

Επιπρόσθετα, με τον ανωτέρω νόμο θεσπίστηκε η υποχρέωση του πιστωτικού φορέα να ειδοποιεί αμέσως τον καταναλωτή, εγγράφως ή με άλλο σταθερό μέσο, όταν το ύψος του οφειλόμενου συνολικού ποσού ή των οφειλομένων δόσεων που πρέπει να καταβάλει ο καταναλωτής παρουσιάζει διακύμανση μεγαλύτερη από 20 % σε σχέση με αυτό που θα ήταν αν ίσχυε η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του νομίσματος της σύμβασης και του εναλλακτικού νομίσματος που ίσχυε κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης. Επισημαίνεται ότι, στην περιοδική ενημέρωση που λαμβάνει ο καταναλωτής περιλαμβάνεται υπενθύμιση ως προς το ύψος της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Τέλος, η Δ/νση Χρηματοοικονομικής Πολιτικής, της Γενικής Δ/νσης Οικονομικής Πολιτικής απευθύνθηκε στην Ελληνική Ένωση Τραπεζών και σας προωθείται το υπ' αριθμ. πρωτ. 2298/19.12.2022 έγγραφο της, το οποίο απαντά στα θέματα που τίθενται στην ως άνω ερώτηση. Επιπλέον για την πληρότητα της απάντησης, σας επισυνάπτουμε το υπ' αριθ. 405/27-4-2022 έγγραφο της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο απαντά σε προηγούμενη ερώτηση Βουλευτών, που αναφέρεται στο ίδιο θέμα.

Γ. Κοινοποιούμε το παρόν στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τα θέματα αρμοδιότητάς του.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ: 3 ΣΕΛ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέας
4. Υπηρεσία Συντονισμού